

Inventarisatie huidige stand van zaken kankerzorg

Passende zorg voor mensen met kanker

Het Nederlandse zorgstelsel behoort tot de beste van de wereld. Maar er liggen bedreigingen op de loer. Steeds meer mensen krijgen kanker, de kosten blijven stijgen en er is een tekort aan personeel. Het is tijd voor een deltaplan voor de zorg. Om te beginnen de zorg voor mensen met kanker. Een eerste aanzet hiertoe werd gegeven op 24 juni, tijdens een startbijeenkomst van het project 'Passende zorg voor mensen met kanker'.

Tekst Jos Leijen

Beeld iStock

Rashmi Jadoenandasing is namens het Zorginstituut projectleider van 'Passende zorg voor mensen met kanker'. Tijdens de startbijeenkomst lichtte zij de beoogde werkwijze van 'Passende zorg' toe (zie ook het kader rechts). "Passende zorg moet een gezamenlijke beweging worden waarin we met elkaar in gesprek gaan over kansen en bedreigingen voor passende zorg voor mensen met kanker. We beginnen Passende zorg met deze aanpak, omdat het om veel patiënten gaat en omdat de kosten snel stijgen", zegt ze. "We kijken heel breed naar wat er nodig is. Niet alleen naar de effectiviteit van de zorg, maar bijvoorbeeld ook naar knelpunten in de organisatie van de zorg en in de bekostiging."

Het traject begint met een nulmeting om de huidige stand van zaken rond de zorg voor mensen met kanker te inventariseren. "Wat zijn belangrijke thema's en vraagstukken? Welke oplossingsrichtingen zijn er? Welke programma's en projecten lopen er al? Hoe kunnen we die verbinden en samenhang aanbrengen? Na het blootleggen van knelpunten willen we tot heldere afspraken komen. We voeren gesprekken met betrokken partijen en doen onderzoek. Dat moet eind september resulteren in vijf thema's die we vervolgens met de veldpartijen gaan uitdiepen."

Kankerzorg concentreren

Diverse sprekers belichtten bij de startbijeenkomst verschillende aspecten van de zorg. Jeroen Kloovers van het Elizabeth Tweesteden Ziekenhuis ging in op 'samen beslissen bij longkanker'. Longarts Wanda de Kanter vertelde over preventie, met name de behandeling van rookverslaving. Irene Dingemans van de Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties (NFK) hield een presentatie over expertzorg in relatie tot passende zorg voor mensen met kanker. "De NFK denkt dat patiënten met kanker het meest gebaat zijn bij gespecialiseerde 'expertzorg'", zegt Dingemans een paar weken na de startbijeenkomst. "Dat staat wat op gespannen voet met het uitgangspunt van zorg dicht bij de patiënt. Een arts die veel patiënten ziet, heeft meer expertise op het gebied van behandeling, doses en volgorde. Samen met de patiënt kan hij beter tot passende zorg komen. Dit vraagt concentratie van kankerzorg in een beperkt aantal expertziekenhuizen."

Irene Dingemans is samen met Pauline Evers namens NFK betrokken bij Passende zorg. Dingemans vanuit haar focus op kwaliteit en expertzorg, Evers vanwege haar aandachtsgebied 'dure geneesmiddelen'. "We zien dat expertzorg ook bijdraagt aan het tijdig stoppen met therapie in de laatste levensfase", zegt Evers. "Artsen zien blijkbaar sneller wanneer een tumorgerichte behandeling

Dingemans: "In ons polderlandschap hebben veel partijen hindermacht, maar wie heeft doorzettingsmacht? Misschien moeten we het daar ook over hebben als het gaat over passende zorg"

geen zin meer heeft en ze kunnen dat ook goed uitleggen aan patiënten.”
 Expertzorg vraagt een andere organisatie van de zorg voor mensen met kanker en botst met bestaande belangen. Dat maakt de door NFK gewenste verandering ingewikkeld en maakt het voeren van het brede gesprek hierover van belang. “Het is belangrijk dat er leiderschap komt”, vindt Dingemans. “In ons polderlandschap hebben heel veel partijen hindermacht, maar wie heeft doorzettingsmacht? Misschien moeten we het daar ook over hebben als het gaat over passende zorg.”

Trajecten verbinden

Dingemans en Evers pleiten voor een goede verbinding met andere trajecten en initiatieven. “Er lopen heel veel projecten”, zegt Evers. “Regie op Registers voor dure geneesmiddelen, Zinnige Zorg-trajecten, Gepast Gebruik en Zorgevaluatie, een programma rond diagnostiek. Er moet geen dubbel werk worden gedaan en de projecten mogen elkaar niet in de weg gaan zitten.”
 Jadoenandansing benadrukt dat dubbel werk niet de bedoeling is. “We willen dat alle acties die we samen nodig achten, op een maatschappelijke agenda landen. Dat kunnen acties zijn die al lopen, maar ook nieuwe acties. In het streven naar gelijkgerichtheid en samenwerking is het verbinden van lopende trajecten heel belangrijk. We zijn in gesprek of we gaan in gesprek met

bestaande initiatieven zoals de Nationale Kankeragenda. Op het thema preventie weten we elkaar goed te vinden.”

Evers: “Er moet iets gebeuren, want kankerpatiënten krijgen niet altijd passende zorg”

“Voor het NFK zijn de belangrijkste thema’s de organisatie van de zorg en preventie”, neemt Evers een voorschot op de uitkomsten van de gesprekken met ‘het veld’. “En als derde misschien personeel. Want dat probleem komt ook keihard op ons af. De vraag is of er nog meer thema’s nodig zijn. Elke extra werkgroep betekent een extra belasting voor de deelnemende partijen.”
 Ondanks de bedenkingen zijn Evers en Dingemans positief over Passende zorg. “Er moet iets gebeuren, want kankerpatiënten krijgen niet altijd passende zorg. De organisatie van de kankerzorg moet voorbereid worden op uitdagingen van de toekomst: meer patiënten, persoonsgerichte diagnostiek en behandeling, stijgende kosten en minder personeel. Er is concrete actie nodig. Als er straks een mooi rapport ligt dat in een la verdwijnt, is alle moeite voor niets. Daar is het probleem te urgent voor. We moeten handelen, niet schrijven.” ●

PASSENDE ZORG

Eind 2020 verscheen het advies ‘Samenwerken aan passende zorg: de toekomst is nú’, dat het Zorginstituut en de Nederlandse Zorgautoriteit schreven voor toenmalig minister voor Medische Zorg Van Ark. Passende zorg moet eraan bijdragen dat het Nederlandse zorgsysteem ook in de toekomst houdbaar is. Het advies schetst de basisprincipes voor passende zorg:

- Passende zorg is waardegedreven. Dat wil zeggen dat zorg effectief is en relevante winst in gezondheid en functioneren oplevert voor de patiënt tegen een aanvaardbare prijs.
- Passende zorg komt tot stand in dialoog tussen arts en patiënt, die samen beslissen. En ook in goede samenwerking tussen zorgprofessionals.
- Passende zorg is de juiste zorg op de juiste plek, dicht bij de patiënt.
- Passende zorg gaat over gezondheid in plaats van ziekte; er moet meer aandacht komen voor preventie.

De zorg voor mensen met kanker wordt nu als eerste zorggebied onder de loep gelegd.